

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет філології

Кафедра світової літератури і порівняльного літературознавства

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**Історія польської літератури
(Сучасна польська література 1939-1970)**

Освітня програма Польська мова і література
перший (бакалаврський) рівень

Спеціальність 035 Філологія
035.033 Слов'янські мови і літератури
(переклад включно), перша – польська

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “27” серпня 2019 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Історія польської літератури (Сучасна польська література 1939-1970)
Викладач (-і)	к.ф.н. Спатар Ірина Миколаївна
Контактний телефон викладача	(0342)59-61-44
E-mail викладача	iryna.spatar@pu.if.ua
Формат дисципліни	очний
Обсяг дисципліни	180 годин/6.0 кредитів ECTS
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/
Консультації	Консультації проводяться відповідно до узгодженого графіка протягом навчального семестру. Можливі консультації у день проведення лекцій чи практичних занять, а також у мережі Інтернет за попередньою домовленістю.
2. Анотація до курсу	
<p>Запропонований курс є складовою частиною однієї з основних навчальних дисциплін «Історія польської літератури». Курс присвячено вивченню творчості ключових письменників та домінуючих літературних явищ на тлі важливих історичних подій, які мали великий вплив на формування проблемно-тематичного вектора художніх текстів. Теми лекційних і практичних занять сфокусовано на аналізі й осмисленню нових тематичних горизонтів, поетикальних трансформацій на тлі історичних подій та ідеологічних процесів, зокрема особливо вираженої інтелектуальної складової, морально-етичного антропоцентризму, трагічно-космічного катастрофізму, естетичної рецепції, що сприяли кристалізації й утвердженню нової гуманістичної ідеології, розуміння і відчуття ролі людини у світі, її взаємозв'язку з історією, мистецтвом, зокрема літературою.</p> <p>Курс передбачає аналіз й осмислення художніх текстів, мистецьких пошуків польських митців слова зазначеного періоду у контексті вивчення динаміки польського літературного процесу й ознайомлення з основними філософськими теоріями, національним і світовими культурними явищами, а також активну позицію студента-філолога під час дискусій.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>«Історія польської літератури» (Сучасна польська література 1939-1970) – ключова дисципліна, яка передбачає формування фахових компетентностей майбутнього філолога, що володіє знаннями про розвиток й особливості польської літератури зазначеного періоду, здатен вести дискусію, застосовуючи історико-культурний контекст, вміє доводити й обґрунтовувати думки шляхом наведення чітких прикладів, а також використовує креативні підходи для інтерпретації власних міркувань.</p> <p>Мета дисципліни – ознайомити студентів з домінуючими тенденціями і явищами в польській літературі ХХ століття, філософськими поняттями й історико-мистецьким простором, що впливав на формування основних літературних принципів та змістових стратегій зазначеного періоду; навчити аналізувати літературні твори, осмислювати їх художню своєрідність, особливості стилю й поезики, які віддзеркалюють поступовий розвиток польської літератури, розкривають її винятковість та важливість для становлення як національного, так і світового культуротворчого процесу; розвивати творче та евристичне мислення, пошукові здібності й креативні підходи майбутніх філологів.</p> <p>Ціллю даної дисципліни є підготовка філологів-полоністів, здатних розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми з історії польської літератури в діяльності, пов'язаній з аналізом, творенням, літературним редагуванням, оцінюванням письмових та усних текстів різних жанрів і стилів, перекладом, застосовуючи історико-культурний контекст, а також з організацією успішної польсько-української комунікації.</p>	

4. Результати навчання (компетентності)

- ? здатність застосовувати знання про історико-літературний процес та історико-культурний контекст ХХ століття й аналізувати художні твори на основі відповідної літературознавчої методології, відтворюючи авторську концепцію і здійснюючи власну інтерпретацію, під час дискусій, усних і письмових відповідей, обговорень;
- ? здатність дискутувати про особливості творчого шляху письменників і їхній внесок у розвиток національної і світової літератур;
- ? здатність використовувати у фаховій комунікації літературознавчу термінологію, розуміючи її суть та тлумачення, вільно володіти літературознавчим категоріально-поняттєвим та дослідницьким апаратом сучасної філологічної науки;
- ? здатність застосовувати у роботі інформаційні технології та послуговуватись джерельною базою у мережі Інтернет, працювати з навчальною і науково-критичною літературою;
- ? здатність відтворювати отримані знання польською мовою;
- ? здатність застосовувати отримані знання у сфері культурної, творчої, перекладацької діяльності;
- ? здатність використовувати результати навчальної та науково-дослідної діяльності у галузі філології на локальному, національному та міжнародному рівнях.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	20\10
практичні заняття	24\12
самостійна робота	46

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
7	035 Філологія 035.033 Слов'янські мови і літератури (переклад включно), перша – польська	4	нормативний

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Temat 1-2. Współczesna literatura polska na tle wydarzeń historycznych. 1. Periodyzacja współczesnej literatury polskiej. 2. Konspiracyjna działalność literacka. 3. Rola poezji w	Лекція/дискусія	1, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 11, 12,15	4		Згідно з розкладом протягом навчального семестру

okresie wojny i okupacji. 4. Twórczość przedstawicieli «Pokolenia Kolumbów». 5. Poezja Cz. Miłosza. 6. Zadania, funkcje, znaczenie prasy konspiracyjnej oraz polskiej oświaty w podziemiu.					
Twórczość Juzefa Jobadowskiego.	Самостійна робота	1, 3, 4, 5, 7, 8, 11, 15	4		Протягом навчального семестру
Liryka Tadeusza Gajcego.	Самостійна робота	1, 3, 4, 5, 7, 8, 11, 12, 15	2		Протягом навчального семестру
Liryka powojenna Tadeusza Ryżewicza («Ocalony», «Czerwona rękawiczka»).	Самостійна робота	1, 3, 4, 5, 7, 8, 11, 15	2		Протягом навчального семестру
Poezja Antoniego Słonimskiego i Władysława Broniewskiego.	Самостійна робота	1, 3, 4, 5, 7, 8, 11, 15	4		Протягом навчального семестру
Temat 1. Tragizm wojny i okupacji w liryce przedstawicieli «Pokolenia Kolumbów». 1. Rozwój literatury polskiej w okresie okupacji. 2. «Pokolenie Kolumbów»: geneza nazwy, charakterystyka twórczości. 3. K.-K. Baczyński – człowiek, żołnierz, poeta. Motywy apokaliptyczne w	Практичне/ дискусія	1, 3, 4, 5, 7, 8, 11, 15	2	5	Згідно з розкладом протягом навчального семестру

<p>poezji K.-K. Baczyńskiego. 4. Poezja miłosna, wątki erotyczne w liryce K.-K. Baczyńskiego.</p>					
<p>Temat 3-4. Współczesna literatura polska w latach 1945- 1949. Holokaust i Zagłada w twórczości polskich pisarzy. 1. Strategie literackie w prozie powojennej. Literatura faktu. 2. «Medaliony» Z. Nałkowskiej: kompozycja, narracja, problematyka, charakter reportażowy opowiadań. 3. Cechy polskiej prozy łagrowej. 4. Autobiograficzny charakter prozy T. Borowskiego. 5. Getto, Holokaust, Zagłada, łagry i obozy – w literaturze. 6. Historia Marka Edelmana w utworze H. Krall «Zdążyć przed Panem Bogiem».</p>	Лекція/дискусія	1, 3, 4, 5, 7, 8, 11, 15	4		Згідно з розкладом протягом навчального семестру
<p>Tematyka, problematyka w zbiorze T. Borowskiego «Kamienny świat».</p>	Самостійна робота	1, 3, 4, 5, 7, 8, 11, 12,15	2		Протягом навчального семестру
<p>Temat 2. «Medaliony» Z. Nałkowskiej. 1. Historia powstania zbioru. Znaczenie motta. 2. «Medaliony» jako cykl miniatur</p>	Практичне/ дискусія	1, 3, 4, 5, 7, 8, 11, 12,15	2	5	Згідно з розкладом протягом навчального семестру

<p>prozowych w kontekście literatury faktu.</p> <p>3. Problem fizycznego i moralno-etycznego niszczenia człowieka w poszczególnych opowiadaniach.</p> <p>4. Dramatyczne kobiece losy w «Medalionach».</p> <p>5. Problem eksterminacji Żydów.</p>					
<p>Temat Powstania warszawskiego w utworze Mirona Baiłoszewskiego «Pamiętnik z powstania warszawskiego».</p>	Самостійна робота	1, 3, 4, 5, 7, 8, 11, 15	4		Протягом навчального семестру
<p>Temat 3. Nowelistyka T. Borowskiego («Pożegnanie z Marią»).</p> <p>1. Tragiczna biografia pisarza i jej wpływ na twórczość: T. Borowski jako kronikarz «epoki pieców».</p> <p>2. Fizyczne i moralne niszczenie człowieka jako dominujący problem zbioru.</p> <p>3. Charakterystyka Tadka jako «człowieka zlagrowanego».</p> <p>4. Narrator i narracja w zbiorze.</p>	Практичне/ дискусія	1, 3, 4, 5, 7, 8, 11, 12, 15	2	5	Згідно з розкладом протягом навчального семестру
<p>Temat 5. Współczesny dramat polski w latach 1944-1949.</p> <p>1. Temat wojny i okupacji w sztuce dramatycznej.</p>	Лекція/дискусія	1, 3, 4, 5, 7, 8, 11, 15	2		Згідно з розкладом протягом навчального семестру

<p>2. Twórczość Leona Kruczkowskiego. «Niemcy» – dramat o postawach moralnych. 3. Konflikt, struktura, problematyka w dramacie Jerzego Szaniawskiego «Dwa teatry».</p>					
<p>Temat 4-5. Współczesny dramat polski w twórczości L. Kruczkowskiego i J. Szaniawskiego 1. Geneza dramatu «Niemcy»: wyjaśnienie tytułu\ tytułów, recepcja w Polsce i za granicą. 2. Obraz zniewolonej Europy w dramacie 3. Problemy wojny i odpowiedzialności. 4. Charakterystyka postaci. 5. Znaczenie tytułu dramatu J. Szaniawskiego «Dwa teatry». 6. Gatunek, kompozycja utworu. 7. Problematyka i symbolizm w dramacie.</p>	<p>Практичне/ дискусія</p>	<p>1, 3, 4, 5, 7, 8, 11, 15</p>	<p>4</p>	<p>5\5</p>	<p>Згідно з розкладом протягом навчального семестру</p>
<p>Krytyka systemu totalitarnego w dramacie T. Konwickiego «Mała apokalipsa».</p>	<p>Самостійна робота</p>	<p>1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 10, 11, 15</p>	<p>6</p>		<p>Протягом навчального семестру</p>
<p>Temat 6. Tragiczny los Żydów w utworze Hanny Krall «Zdążyć przed Panem Bogiem». 1. Geneza reportażu o</p>	<p>Практичне/ дискусія</p>	<p>1, 3, 4, 5, 7, 8, 11, 15</p>	<p>2</p>	<p>5</p>	<p>Згідно з розкладом протягом навчального семестру</p>

<p>Marku Edelmanie.</p> <p>2. Problematyka i kompozycja.</p> <p>3. Postać Marka Edelmana: dowódca «ŻOB», człowiek, świadek, lekarz.</p> <p>4. Postacie kobiece i dziecięce.</p>					
<p>Postać hitlerowskiego generała w powieści K. Moczarskiego «Rozmowy z katem».</p>	Самостійна робота	1, 3, 4, 5, 7, 8, 11, 15	8		Протягом навчального семестру
<p>Temat 6-7.</p> <p>Współczesna polska literatura emigracyjna.</p> <p>1. Znaczenie czasopisma «Wiadomości literackie».</p> <p>2. Działalność J. Gedrojca i rola paryskiej «Kultury».</p> <p>3. Powieść «Inny świat» Gustawa Herlinga Grudzińskiego: problematyka, kompozycja.</p> <p>4. Krytyka polskiej mentalności w powieści Witolda Gombrowicza «Trans-Atlantyk».</p>	Лекція/дискусія	1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 11, 15	4		Згідно з розкладом протягом навчального семестру
<p>Temat 7-8. «Inny świat» Gustawa Herlinga Grudzińskiego.</p> <p>1. Biograficzny wymiar tekstu.</p> <p>2. Historia wydania utworu.</p> <p>3. Temat, problematyka, poetyka w powieści. Narracja i</p>	Практичне/ дискусія	1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 11, 15	4	5\5	Згідно з розкладом протягом навчального семестру

narrator. 4. Charakterystyka postaci oraz analiza życia i przetrwania w łagrze. 5. Rola rusyzmów, rosyjskich toponimów w utworze. Znaczenie motta w utworze.					
Temat 9. Obraz Polski i Polaków w powieści Witolda Gombrowicza «Trans-Atlantyk». 1. Geneza powieści, biograficzny kontekst. 2. Recepcja powieści: opinie krytyków i publiczności. 3. Charakterystyka kluczowych pojęć «syncyzna\ojczyzna». 4. Znaczenie groteski w powieści.	Практичне/ дискусія	1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 11, 15	2	5	Згідно з розкладом протягом навчального семестру
Temat 8. Współczesna literatura polska po roku 1956: zanik socrealizmu i stopniowy rozwój nowych strategii literackich w poezji i prozie. 1. Wpływ odwilży październikowej na literaturę. 2. Współczesna liryka polska (poezja klasyczna, turpistyczna, lingwistyczna). 3. Twórczość przedstawicieli «Pokolenia 56»: debiut i redebiut.	Лекція/дискусія	1, 3, 4, 5, 7, 8, 11, 14, 15	2		Згідно з розкладом протягом навчального семестру

<p>Temat 10. Liryka Wisławy Szymborskiej.</p> <p>1. Twórczość W. Szymborskiej – laureatki nagrody Nobla.</p> <p>2. Filozoficzny charakter «małych traktatów» («Dwie mały Bruegla», «Rozmowa z kamieniem», «Cebula»).</p> <p>3. Postać podmiota lirycznego w poezji «Głos w sprawie pornografii».</p> <p>4. Samotność i czekanie – dominujące motywy w poezji «Kot w pustym mieszkaniu».</p>	<p>Практичне/ дискусія</p>	<p>1, 3, 4, 5, 7, 8, 11, 14, 15</p>	<p>2</p>	<p>5</p>	<p>Згідно з розкладом протягом навчального семестру</p>
<p>Historia, natura, kultura, miłość we wczesnej twórczości W. Szymborskiej.</p> <p>Filozoficzny charakter zbiorów «Wołanie do Yeti», «Ludzie na moscie», «Koniec i początek».</p>	<p>Самостійна робота</p>	<p>1, 3, 4, 5, 7, 8, 11, 14, 15</p>	<p>7</p>		<p>Протягом навчального семестру</p>
<p>Poetycka twórczość Haliny Poświatowskiej.</p>	<p>Самостійна робота</p>	<p>1, 3, 4, 5, 7, 8, 11, 15</p>	<p>3</p>		<p>Протягом навчального семестру</p>
<p>Temat: 9. Literatura obrachunkow inteligentnych.</p> <p>1. Zjawisko literatury «obrachunkow inteligentnych»: cechy, nawiązywanie do tradycji powieści modernistycznej.</p> <p>2. Twórczość Jerzego</p>	<p>Лекція/дискусія</p>	<p>1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 11, 14, 15</p>	<p>2</p>		<p>Згідно з розкладом протягом навчального семестру</p>

<p>Andrzejewskiego. «Popiół i diament» jako powieść «obrachunkowyw inteligenckich».</p> <p>3. Ewolucja techniki literackiej</p> <p>J. Andrzejewskiego: charakterystyka gatunku paraboli w twórczości pisarza.</p>					
<p>Temat 10.</p> <p>Problematyka egzystencyjna w poezji przedstawicieli «Nowej fali».</p> <p>1. Literackie strategie estetyczne w twórczości poetów «Pokolenia 68».</p> <p>2. Tragiczna wizja istnienia człowieka w poezji Ewy Lipskiej.</p> <p>3. Poezja intelektualna S. Barańczaka i R. Krynickiego: problematyka, poetyka.</p>	Лекція/дискусія.	1, 3, 4, 5, 7, 8, 11, 13, 14, 15	2		Згідно з розкладом протягом навчального семестру
<p>Temat 11-12. Powieść-parabola w twórczości J. Andrzejewskiego.</p> <p>1. Twórczość J. Andrzejewskiego: tematyka, problematyka prozy.</p> <p>2. Gatunek litercki «parabola»: cechy, kompozycja.</p> <p>3. Krytyka systemu totalitarnego w powieści «Bramy raju».</p> <p>4. Postać człowieka jako ofiary tłumu.</p> <p>5. «Ciemności kryją ziemię...» – dzieło</p>	Практичне/ дискусія	1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 11, 15	4	5\5	Згідно з розкладом протягом навчального семестру

rozhachunkowe wobec stalinizmu.					
Powojenna proza J. Iwaszkiewicza.	Самостійна робота		4		Протягом навчального семестру

6. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	<p>Оцінювання здійснюється за національною на ECTS шкалою оцінювання на основі 100-бальної системи. (Див.: пункт „9.3. Види контролю” Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Державному вищому навчальному закладі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»).</p> <p>Загальні 100 балів включають: 40 балів за практичні заняття; 10 балів за самостійну роботу; 25 за виконання творчого завдання; 10 балів за виразне читання текстів напам'ять; 15 балів за контрольну роботу.</p> <p>Мінімальна кількість балів для позитивного зарахування курсу – 50 балів.</p>
Практичні заняття	<p>Поточний контроль рівня знань студентів проводиться на кожному практичному занятті та включає перевірку теоретичної та практичної підготовки студента до заняття. Поточний контроль здійснюється за допомогою таких засобів: тестування; розгорнуті письмові відповіді; перевірка знання текстів; перевірка знання теоретичного матеріалу відповідно до запропонованих питань.</p> <p>Поточне оцінювання всіх видів навчальної діяльності студента здійснюється в 4-бальній шкалі «відмінно» («5»), «добре» («4»), «задовільно» («3»), «незадовільно» («2»). Невиконання завдань самостійної роботи, «0».</p>
Вимоги до контрольної роботи	Тести (1 бал за кожен правильну відповідь).
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання усіх запланованих програмою дисципліни форм навчальної роботи, які підлягають оцінюванню. Мінімальна кількість балів для позитивного зарахування курсу - 50 балів.

7. Політика курсу

Відповідно до статті 58 Закону України «Про вищу освіту», науково-педагогічні працівники ЗВО зобов'язані: забезпечувати викладання на високому науково-теоретичному і методичному рівні; дотримуватися норм педагогічної етики, моралі, поважати гідність осіб, які навчаються у ЗВО, дотримуватися в освітньому процесі академічної доброчесності та забезпечувати її дотримання здобувачами вищої освіти; розвивати в осіб, які навчаються у ЗВО, самостійність, ініціативу, творчі здібності; дотримуватися законів України, статуту та Кодексу честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (<https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/10/положення-про-запобігання-плагіату-у-ДВНЗ-Прикарпатський-національний-університет-імені-Василя-Стефаника.pdf>).

8. Рекомендована література

1. Bartelski L. *Polscy pisarze współcześni 1939-1991*. Leksykon. Gdańsk, 2000. 499 s. URL: <http://biblioteka.kijowski.pl/bartelski%20leslaw.m/pisarze.pdf> (dostkp: 25.08. 2019).
2. Bernacki M., DNobrowski M. Leksykon powieści pilskich XX wieku. Bielsko-Biała, 2002. 487 s.
3. Burkot Stanisław. *Literatura polska w latach po roku 1939*. Warszawa 2006. 505 s.
4. Czapliński P., Śliwiński P. *Literatura polska 1976-1998*. Przewodnik po poezji i prozie. Kraków 2002. 428 s.
5. Dąbrowski M. *Literatura polska 1945-1995*. Warszawa, 1997. 282 s.
6. Grigorova M. *Legenda – obraz – apokryf*. Przesłania Paola Uccella w utworach Gustawa Herlinga-Grudzińskiego i Olgi Tokarczuk. URL: http://www.swiatислоwo.ath.bielsko.pl/sis16/10.grigorova-legenda_obraz_apokryf.pdf (dostkp: 28.08. 2019).
7. Jarosiński Z. *Literatura lat 1945-1975*. Warszawa, 2002. 203 s.
8. Matuszewski Ryszard. *Literatura polska 1939-1991*. Warszawa, 1992. 503 s.
9. Nasiłowska A. *Trzydziestolecie 1914-1944*. Warszawa, 1995. 215 s.
10. *Przechadki po polskiej literaturze najnowszej* \ red. Grądziel-Wójcik J., Jastrzębska J., Popeć Z. Poznań, 2019. 315 s.
11. Stabro S. *Literatura polska 1944-2000 w zarysie*. Kraków, 2005. 203 s.
12. *Tadeusz Borowski. Primo Levi. Prze-pisywanie literatury Holocaustu* URL: http://www.academia.edu/10334442/Tadeusz_Borowski_Primo_Levi_Prze-pisywanie_literatury_Holocaustu (dostkp: 25.08. 2019).
13. Tokarz B. *Poetyka Nowej Fali*. Katowice, 1990. 243 s. URL: www.sbc.org.pl/Content/61365/poetyka_nowej_fali.pdf (dostkp: 01.01. 2019)
14. *Wisława Szymborska – tajemnicza, ale uwielbiana*. URL: <http://przewodnikpoetycki.amu.edu.pl/encyklopedia/wislawa-szymborska> (dostkp: 25.08. 2019).
15. Wiśniewski W. *Lekcja polskiego i nie tylko...* Warszawa, 2011. 528 s.

Викладач

к. ф. н. Спатар Ірина Миколаївна